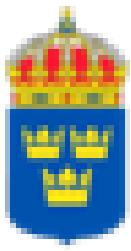

Välkomna till KSO- utbildning för ledamöter i lokala säkerhetsnämnder 29/3-31/3 2023

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

Lokala säkerhetsnämnder (LSN) vid kärntekniska anläggningar - En kommunal kärnverksamhet, eller!?

Kärntekniska anläggningar

- Insyn lokala säkerhetsnämnder

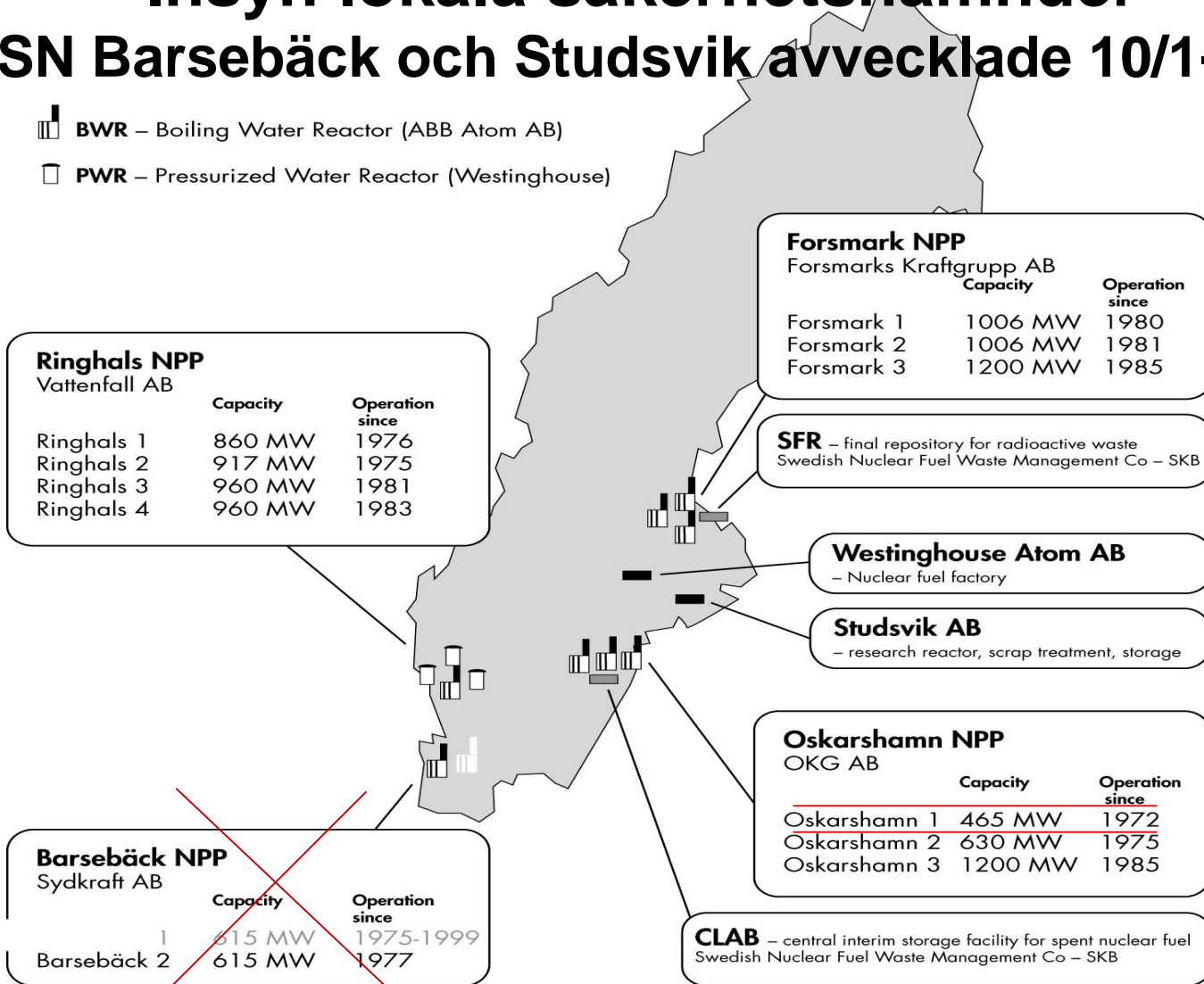
LSN Barsebäck och Studsvik avvecklade 10/1-23

- Kokarvatten-reaktor
- Tryckvatten-reaktor

- **BWR** – Boiling Water Reactor (ABB Atom AB)
- **PWR** – Pressurized Water Reactor (Westinghouse)

Ägarbeslut 2015 förtida stängning R1 och R2 2019-2020. Nedmontering pågår.

2023-03-28

Facilities

Ägarbeslut 2015 förtida stängning O1 och O2 2016-2028. Nedmontering pågår.

BRED INSYN BRA FÖR SÄKERHETEN

Strålsäkerhetsmyndigheten tar fram regler för, och utövar tillsyn mot, de svenska kärnkraftverken för att de ska drivas på ett strålsäkert sätt. Det finns många andra myndigheter och organisationer, både i och utanför Sverige, som granskar olika delar av kärnkraftverkens verksamhet. Även Strålsäkerhetsmyndigheten granskas av en rad instanser.

FAKTA: STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN. GRAFIK: SOLVEIG HELLMARK

Vad är en lokal säkerhetsnämnd

- Ett organ för insyn, inte tillsyn
- En statlig s.k. nämndmyndighet, men med stark lokal förankring
 - Regler om vad lokala säkerhetsnämnderna ska göra: Förordning (2022:1745) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar
 - Förordningen utgår från bestämmelser om insyn enligt 19-21 §§ lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet- KTL
- I en internationell jämförelse – Ett unikt insynsorgan på lokal nivå! Garanterar öppenhet, insyn, transparens och dialog

Lokala säkerhetsnämnder

-Historia

- Idén framfördes i.s.m. folkomröstningen om kärnkraft 1980
- Presenterades för riksdagen av regeringen (Fälldin 2) i april 1980 (prop. 1979/89:170)
 - ” Existerande insyn i kärnkraftverkens säkerhetsarbete (via SKI o Vattenfall) behöver ”kompletteras med att företrädare för lokala intressen ges en garanterad möjlighet till insyn i kärnsäkerhetsarbetet vid varje kärnkraftverk
- Angeläget med informationsutbyte om säkerhetsfrågor på det lokala planet. Därför bör lokala säkerhetskommittéer tillsättas. Dessa ”bör ha en nära anknytning till berörda kommuner”

Lokala säkerhetsnämnder

-Historia, forts.

- I en ny instruktion år 1988 (SFS 1988:810) förtydligades innebörden av uppgifterna 4 och 5, alltså de uppgifter som gällde information till allmänheten. Dessa uppgifter beskrevs nu på följande sätt:
 - Ställa samman material för information om säkerhets- och strålskyddsarbetet och beredskaps- planeringen
 - Svara för information till allmänheten, myndigheter och institutioner på det lokala planet om säkerhets- och strålskyddsfrågor samt frågor om planeringen av beredskapen mot kärnkraftsolyckor
- Översyn LSN (2011/12) – Strålsäkerhetsutredningen.
Ej enbart kommunalpolitiker i nämnderna även "representanter för lokala eller regionala intresseorganisationer, såsom t.ex. miljöorganisationer, men även andra organisationer . Prioritera nämndens informationsinsatser

Lokala säkerhetsnämnder

- Kärntekniklagen (KTL)

Bestämmelserna i 19-21 §§ KTL om offentlig insyn innebär:

- Skyldighet för innehavaren av kärnkraftsreaktor, forskningsreaktor eller avfallshanteringsanläggning att ge lokal säkerhetsnämnd som regeringen bestämmer insyn i säkerhets- och strålskyddsarbetet vid anläggningen.
- Innebär att insynen ska göra det möjligt för nämnden:
 - att inhämta information om säkerhets- och strålskyddsarbete som utförs och planeras vid anläggningen,
 - att ställa samman material för att informera allmänheten om sådant arbete

Nya beredskapszoner 2022

- Regeringsbeslut om nya beredskapszoner för verksamheter med joniserande strålning fr.o.m. 2022-07-01
- Ny förordning SFS 2020:317 om ändring av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, som görs om
- Runt kärnkraftverken ska det finnas en inre och en yttre beredskapszon samt en planeringszon med en ungefärlig utsträckning om 5, 25 respektive 100 kilometer Förändringen är viktig för att förbättra möjligheterna att genomföra effektiva skyddsåtgärder i samband med en kärnkraftsolycka
- Länsstyrelserna, som ansvarar för räddningstjänsten vid en kärnkraftsolycka, ska uppdatera sin beredskapsplanering

SSM översyn LSN 2022

- Regeringsuppdrag till Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM
- Utgångspunkt: Flera omvärldsförändringar har skett sedan LSN infördes i början av 1980-talet
- Översyn av syftet och uppdraget för LSN samt föreslå de författningsändringar som behövs, exempelvis i förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar
- Uppdraget skulle redovisas till regeringskansliet senast den 31 maj 2022
- Dialog med KSO och medverkan vid styrelsemötet 6/5 2022

SSM överväganden och huvudförslag

- Insyn i och möjlighet att informera kommunens medborgare om frågor som rör planeringen av beredskapen mot olyckor, särskilt kärnkraftsolyckor, bör vara nämndens primära uppgift
- Indelningen i beredskapskategorier och kraven på beredskapszoner är en lämplig grund för att inrätta, upprätthålla eller avsluta lokala säkerhetsnämnder
- Behov av lokal säkerhetsnämnd omfattar reaktorer i drift i Oskarshamn (O3), Forsmark (F1, F2, F3) och Ringhals (R3, R4). De kärntekniska anläggningarna Clab och SFR samt det planerade slutförvaret i Forsmark bör ingå i berörda nämnders verksamhet
- Nämnderna i Barsebäck och Studsvik bör avslutas och några ytterligare nämnder behöver inte inrättas. Bör kunna inrätta något som motsvarar en informationsgrupp (Bränslefabriken, Västerås

SSM överväganden och förslag, forts.

- Tillsynsmyndighetens deltagande på nämndernas möten bör säkerställs liksom länsstyrelsernas deltagande
- Nämndernas benämning är enligt myndigheten missledande och lokal insynsnämnd anses vara en mer rättvisande benämning
- Antalet ledamöter bör vara maximalt nio och ersättare bör inte utses
- Införs en annan ordning vad det gäller rekvirering och uppföljning av nämndernas anslag samt att de balanserade belopp som finns upparbetade vid nämnderna återbetalas
- Finansieringen behöver ses över för att säkerställa att respektive kärnteknisk tillståndshavare belastas med rätt tillsynsavgift

KSO:s framförda synpunkter på SSM:s förslag

- Positivt att säkerhetsnämnderna föreslås bibehållas och att den lokala förankringen betonas för att nämnderna ska utföra uppdraget på ett bra sätt
- Ifrågasätter om en kommunal informationsgrupp har samma möjlighet att verka som LSN (Inga statliga resurser)
- Regeringens planer för ny kärnkraft medför behov att testa nästa generations kärnteknologi. Måste utvecklas på en fysisk plats någonstans i landet. En plats som accepterar och tillåter kärnteknisk verksamhet och där det enligt plan- och bygglag finns en ur plansynpunkt godkänd plats

KSO:s framförda synpunkter, forts.

- Föreslagen om minskning av antalet ledamöter ligger inte i linje med breddningen av nämndernas upptagningsområde och rekryteringsunderlag representanter från grannkommuner inom de utökade beredskapszonerna. Antalet bör kunna vara olika utifrån lokala förhållanden. Förslagsvis bör antalet anges till lägst nio och högst 11. Nio från den kommun där anläggningen är belägen och högst två från andra kommuner i den yttre beredskapszonen
- OK återbetalning oförbrukade medel, men föreslår att återbetalning görs efter avslutad mandatperiod för att bättre kunna planera verksamheten över åren samt mindre administrativt merarbete
- Övrigt: Påtalar behovet av en översyn av ersättningarna i säkerhetsnämnderna i samband med översynen. Senaste översyn 2009. Regeringsbeslut nya ersättningar mars 2023!

Regeringsbeslut 8/12 2022

SFS 2022:1745

- Det ska finnas lokala säkerhetsnämnder vid de kärntekniska anläggningarna i Forsmark/Östhammar, Oskarshamn och Ringhals/Varberg
- De lokala säkerhetsnämnderna vid Studsvik/Nyköping och Barsebäck/
Kävlinge avvecklas
- Nämnden består av högst nio ledamöter
- Ordföranden, vice ordföranden och ledamöter utses av regeringen för en tid av högst fyra år
- Högst sex av ledamöterna utses efter förslag av den kommun där den kärntekniska anläggningen är belägen och högst tre efter förslag av andra kommuner som omfattas av den yttre beredskapszon.
Västervik och Borgholms kommuner tillkommer
- Ledamöterna bör vara bosatta i den kommun som föreslagit dem
- Finansiering som i dag och ev. överskott återgår till staten
- Förändringarna träder i kraft den 10/1 2023

Lokala säkerhetsnämnderna idag

- Ordförande, vice ordf. och ledamöter utses av regeringen
- Fyraårig mandatperiod
- Statligt organ med statligt anslag (400 tkr/år)
- Anslag rekvireras januari. Prognos över ekonomin per 30/11
- Ev. oförbrukade medel återbetalas till staten senast 20/1 året efter verksamhetsåret
- Revision, kommunens auktoriserade revisorer
- Senast 1/3 varje år avge verksamhetsberättelse till regeringen
- Unik statlig insynsnämnd i en internationell jämförelse

Lokala säkerhetsnämnder idag, forts.

- **Arbetsordning**, bland annat:
 - Nämndens ansvarsområde
 - Allmänna åligganden
 - Uppgifter
 - Sammansättning
 - Tjänstetillsättningar och ersättningar*) Se "Arvoden" nedan
 - Ledamöters tjänstgöring (Kommunala regler)
 - Ärendenas handläggning
 - Sammanträden
 - Kallelse och justering av protokoll
 - Verksamhetsplan och budget
 - Revision (Auktoriserad komm. revisor, ej Riksrevisionen)
- **Arvoden:**
 - ordförande och vice årsarvode enligt statliga bestämmelser
 - ledamöter sammanträdesarvode "-"
 - sekreterararvode (90% ordf. arvodet) enl. KSO rekommendation

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

Kärnkraftkommunernas Samarbetsorgan (KSO)

- Bildades 1977
- Fem medlemskommuner
(Kävlinge, Nyköping, Oskarshamn, Varberg och Östhammar)
- Samarbete mellan kommuner med kärntekniska anläggningar
- Gemensamma yttranden över remisser
- Gemensam kompetensutveckling/fortbildning (efter valår)
- Samordning i frågor av gemensamt intresse
- Omvärldsfrågor/bevakning bl.a. arbets/studieresor
- Svensk medlem i det europeiska nätverket för kärntekniska kommuner, GMF

- Tidigare ordförande
 - Bengt Christersson (S), Oskarshamn, 1978-1988
 - Edvin Tallberg (S), Östhammar, 1989-1991
 - Ingemar Andersson (C), Varberg, 1992-1995
 - Torsten Carlsson (S), Oskarshamn, 1996-2002
 - Roland Palmqvist (S), Kävlinge, 2003-2006
 - Pia Almström (M), Kävlinge, 2007-2010
 - Peter Wretlund (S), Oskarshamn, 2011- 2018
 - Margareta Widén-Berggren (S), Östhammar 2019-2022
- Administration/kansli
 - 30 år SSK, Malmö
 - Kävlinge 2009 - 2015-06-30
 - Oskarshamn fr o m 2015-07-01-, Östhammar 2020, adm. stöd
- Sekreterare och samordnare
 - Philip Moding 30 år t o m 2008
 - Fr o m 2009 delad i 2 funktioner; sekreterare + samordnare. Mats Rosén, Kävlinge t o m 2014, Sten Huhta, Östhammar 2015-2020.
 - Samordnare. Ted Lindquist - fortfarande

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

Historiskt bildcollage

USA 2005

Tjernobyl 2009

Kanada 2017

Japan 2013

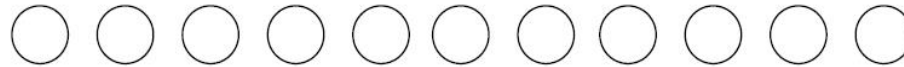

Frankrike 2013

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

KSO+SSM erfarenhetsseminarium 2014 om Fukushimaolyckan

Inbjudan till

Erfarenhetsseminarium om Fukushimaolyckan i Japan

Erfarenheter och lärdomar samt åtgärdsförslag
på svensk myndighetsnivå

Solna 13 maj 2014

Utdrag KSO verksamhetsplan 2023-26 (förslag)

- Stärka nätverket för kommuner med kärnteknisk verksamhet. Ny kärnteknik -> Nya medlemmar!?
- Lyfta lokala aspekter och konsekvenser av kärnkraftsproduktion och etablering av ny kärnkraftteknik/SMR
- Säkerhets- och kompetensförsörjningsfrågor i.s.m. drift samt avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar
- Gemensam omvärldsbevakning inkl. internationellt erfarenhetsutbyte och arbets/studieresor. Även nationellt
- Delta i europeiskt samarbete kring miljö/energi- och kärntekniska frågor (GMF)
- Gemensam kompetensutveckling och fortbildning förtroendevalda och tjänstemän (vart 4:e år)
- Opinionsbildning

Europeiskt nätverk för kärntekniska kommuner

- Behov av en internationellt röst för kärntekniska kommuner
- Bildades 1999
- Kommuner med kärntekniska anläggningar. 100- tal medl.
- Huvuduppgifter:
 - Upprätthålla och stärka kontakterna mellan kommunerna
 - Informationsutbyte mellan medlemsländer/kommuner
 - Delta i europeiska diskussioner om kärnenergifrågor
 - Samarbeta EU- kommissionen
 - Deltar i EU- Kommissionens nätverk för energi- och kärnkraftsfrågor, Nuclear Energy Forum, ENEF
 - Årsmöten och årliga konferenser
- Tidigare ENWD: Nätverk för kommuner/regioner som redan har ett förvar eller är i avancerad lokaliseringsprocess för LLW, ILW eller HLW

Tack för visad uppmärksamhet!

Lycka till med ditt uppdrag i den
lokala säkerhetsnämnden!